

NYHETER OM EU

NYHETSBRV FRÅN FOLKRÖRELSEN NEJ TILL EU ■ FEBRUARI 2008

EU:s rättighetsstadga – ett hot mot medlemsländernas självbestämmande

Socialdemokratiska EU-kramare [typ Jan Andersson, EU-parlamentariker] påstår att Lissabonfördraget med den bifogade rättighetsstadgan är ett framsteg för arbetstagarnas rättigheter. Det är nonsens.

För det första; ett skriftligt svar på en fråga som vänsterpartiets EU-parlamentariker Eva-Britt Svensson ställt till EU-kommissionen visar att stadgan inte ändrar någonting i sak. Det står i svaret att förhållandet mellan grundläggande rättigheter och den inre rörligheten på den inre marknaden inte på något sätt kommer att påverkas av att stadgan görs juridiskt bindande. Än mer klagande är att svaret var skrivet av den svenska EU-kommissionären Margot Wallström. Lissabonfördraget innebär alltså status quo; marknadens fria rörlighet förblir grunden för unionen, löntagare får inga nya rättigheter till följd av EU:s nya grundlag.

För det andra; att stadgan blir bindande har i detta avseende ingen större betydelse för EU:s domstol i Luxemburg eftersom den redan tillämpar motsvarande rättighetsskydd i sin rättspraxis. I den nyligen avkunnade Vaxholmsdomen slår EU-domstolen slår fast att rätten att vidta fackliga stridsåtgärder är en grundläggande rättighet i EU-rätten, som dock kan underkastas vissa begränsningar. EU-domstolen konstaterar att de svenska fackens blockad var ett hinder för friheten att erbjuda tjänster på EU:s inre marknad. Vidare slår domstolen fast att den så kallade Lex Britannia, som ger svenska fackföreningar rätten att ta till stridsåtgärder för att kunna kräva ett svenskt kollektivavtal med utländska arbetsgivare, är diskriminerande.

Om detta ska vara den stora fackliga segern i den nya fördragstexten så säger det ganska mycket om hur lite

Lissabonfördraget egentligen har att erbjuda Sveriges löntagare.

Syftet med rättighetsstadgan är att åstadkomma en ökad federalisering av EU, samt att stärka den politiska legitimiteten för unionen mot en framtida statsbildning. Den här typen av rättighetskataloger är vanliga i förbundstater, där det också i regel finns författningsdomstolar som överprövar beslut fattade av demokratiska församlingar.

Tyskland – liksom Belgien, Italien och andra federalistiskt sinnade EU-stater – har under lång tid verkat för att komplettera EU:s grundfördrag med en för medlemsstaterna bindande rättighetskatalog. Det är lätt att förstå varför. Ingenting skulle stärka medborgarnas känsla av tillhörighet till en gemensam europeisk union som känslan av att det är EU som står som garanten för deras grundläggande fri- och rättigheter. Och ingenting skulle vara lika förödande för nationalstaternas identitet och betydelse.

EU:s rättighetsstadga utarbetades av ett tidigare konvent och antogs av Europeiska rådet i Nice i december 2000 som en politisk avsiktsförklaring. Sverige, med Göran Persson som statsminister, och andra ickefederalistiska EU-länder såsom Storbritannien och Danmark motsatte sig att rättighetsstadgan skulle fördragsfästas.

Men det fanns många – bland annat Tyskland och EU-parlamentet – som ville att stadgan skulle göras fullt ut rättsligt bindande genom införlivning i EU-fördraget. EU-parlamentets deklaration från den 16 mars 2001 avslöjar vad det handlar om: "Stadgan om grundläggande rättigheter måste ses som en grundläggande del i den nödvändiga processen för att förse EU med en författning."

I ett tal i oktober 2000 tog Göran Persson tydligt avstånd från visionen av ett mer federalt EU: "En europeisk federation med president och regering och regelrätt konstitution skulle förvisso underlätta utkrävandet av ansvar, men priset skulle bli högt. Avståndet skulle öka mellan väljare och valda." Likväl gick Göran Persson några år senare med på att skriva in rättighetsstadgan i EU-konstitutionen. Varför? Det kan nog inte ens ordförande Persson själv ge ett begripligt svar på.

Hursomhelst. Konstitutionen stötte på patrull i Frankrike och Holland. Vid EU-toppmötet i juni förra året beslöts därför att rättighetsstadgan inte ska ingå i själva fördragstexten, men häftas till det nya fördraget genom en hänvisning till en bilaga. Poängen är att stadgan därmed blir juridiskt bindande, vilket är nytt. Å andra sidan sägs att stadgan enbart riktar sig till EU:s institutioner, och till medlemsländerna när dessa tillämpar unionsrätten. Det sägs också att stadgan inte ska medföra någon ny befogenhet för unionen. Men i och med att stadgan blir juridiskt bindande ökar dock dess betydelse för tillämpningen av EU-rätten i medlemsländerna. EU-domstolen i Luxemburg får avgörande makt eftersom den är överordnad nationella grundlagar och internationella konventioner. Länderna kan begära förhandsbesked av EU-domstolen för att den ska tolka innebörden i stadgan. Det öppnar också för att domstolen på det sättet bakvägen kan pröva frågor på områden där EU:s kompetens är begränsad och till och med utesluten. Den metoden har tidigare utnyttjats av juristerna i Luxemburg. Det gäller på till exempel skatteområdet. Där har den fria rörligheten för den inre marknaden överordnats medlemmarnas självbestämmanderätt.

Franskt ja till Lissabonfördraget

Det franska parlamentet har med stor majoritet sagt ja till det nya EU-fördraget. Sista steget är en formell underskrift av Frankrikes president Nicolas Sarkozy. Natten till den 8 februari röstade det franska parlamentets första kammare ja till det nya EU-fördraget. Parlamentets andra kammare godkände fördragstexten redan dagen innan. 2005 sa en fransk folkomröstning nej till ett liknande fördrag, det så kallade konstitutionella fördraget. Enligt opinionsmätningar ville en majoritet av fransmännen (61 procent) folkomrösta även denna gång. Hittills har Ungern, Slovenien, Malta och Rumänien godkänt Lissabonfördraget. Även Slovakien skulle ha röstat om fördragstexten under torsdagen men beslutet har skjutits upp. Sveriges riksdag förväntas besluta om det nya fördraget någon gång under hösten 2008.

Dansk namnsamling i Vaxholmsfrågan

Företrädare för delar av danska LO har startat en namnsamling på nätet i anledning av EU-domstolens dom i Vaxholmskonflikten. Målet är att samlas en miljon namn för att tvinga den danska regeringen och EU att skydda den danska konflikträtten. Annars ska Danmark inte godkänna Lissabonfördraget, heter det i uppropet. Vill du veta mer, besök hemsidan www.fingrenevaek.net

Europeiska arbetsgivare nöjda med Vaxholmsdomen

De europeiska arbetsgivarna anser att EU-domstolen gjorde rätt i att slå ned på Byggnads agerande mot det lettiska byggföretaget Laval i Vaxholmsmålet. I Lettland är arbetsgivarna positiva till domslutet.

– Jag tror att Europa kan bli en stark spelare i den globala ekonomin om vi gör marknaden starkare. Därför är vi glada att domstolen har bestämt att den fria rörligheten av tjänster är mycket viktig och att ett kollektivavtal från ett annat land respekteras, säger Elina Egle, vd för den lettiska

arbetsgivarorganisationen LDDK. Även arbetsgivarna på kontinenten gläds över domslutet. Till exempel talar österrikiska WKÖ om vikten av ett "rättsligt förankrat partsförhållande" i EU och i Holland är arbetsgivarorganisationerna AWWN och VNO-NCW "mycket nöjda" eftersom de anser att domen visar att utländska företag bara kan tvingas följa kärnan av bestämmelserna i utstationeringsdirektivet, det vill säga bestämmelser för till exempel minimilön, semester och arbetstid.

Stora prisskillnader på varor inom EU

En prisundersökning som EU-kommissionen låtit göra visar att det fortfarande råder stora prisskillnader mellan de olika medlemsländerna. Några exempel: En identisk digitalkamera kan skifta 30 procent i pris från ett EU-land till ett annat. Att förvalta ett bankkonto kan kosta allt från 0 till 700 kronor. Fast telefoni är 20 procent dyrare i Belgien än i Holland.

Amerikanska bananer slipper tull

Stora amerikanska fruktbolag med bananodlingar i Latinamerika kan gynnas på afrikanska och karibiska konkurrenters bekostnad, sedan EU:s importtullar underkänts av WTO. Konflikten handlar om EU:s tullregim för bananimport. Sedan 2006 kräver EU en tull på motsvarande drygt 1.500 kronor per ton bananer som importeras från latinamerikanska länder som Ecuador, Honduras, Panama och Nicaragua. En lång rad utvecklingsländer i Afrika och Karibien, många av dem tidigare europeiska kolonier, kan däremot tullfritt exportera 775.000 ton bananer om året till EU.

EU-direktiv kan minska donationer

Donationer av hjärklaffar, hornhinnor och hud kan minska kraftigt i Sverige. Orsaken är ett EU-direktiv som kan begränsa de svenska regler som gäller idag.

När en hornhinna eller en hjärklaff från en avliden ska transplanteras har läkarna upp till två timmar på sig att

testa att donatorn inte har hiv eller andra smittsjukdomar. Enligt ett EU-direktiv om mänskliga vävnader och celler ska möjligheten till provtagning finnas i högst 24 timmar. Enligt tidningen Dagens Medicin befarar läkarna att antalet transplantationer kan minska drastiskt eftersom det kan vara svårt att hinna ta proverna inom 24 timmar. Varje år doneras 600-700 hornhinnor och 200-300 hjärklaffar i Sverige.

USA vill påverka EU:s utrikespolitik

EU:s ordförandeland Slovenien har fått en önskelista från USA om hur de borde agera, rapporterar Sydsvenska Dagbladet. Anteckningar från mötet mellan kabinettssekreterare Mitja Drobnic och Daniel Fried, statssekreterare med ansvar för Europa och Asien hos den amerikanska utrikesministern Condoleezza Rice, har publicerats i slovenska och serbiska tidningar. Bland annat ska USA ha önskat att Slovenien ska bli först mer att erkänna Kosovo och att de helst ska göra det på en söndag "så att inte Ryssland genast kan agera i säkerhetsrådet". Kabinettssekreterare Mitja Drobnic fick avgå efter avslöjandet.

Ung Vänster kräver folkomröstning

Ung Vänsters förbundsstyrelse kommenterar i ett uttalande att det franska parlamentet har ratificerat Lissabonfördraget trots att franska folket avvisade det tidigare förslaget till en konstitution för EU. "En så omfattande förändring av EU i riktning mot en militariserad superstat måste för att den ska bli verklighet, genomföras över huvudet på i medlemsstaternas folk och i konflikt med deras intressen", sägs det i uttalandet som fortsätter: "Då EU militariserar och den svenska regeringen försöker smyga in oss i NATO måste vi stå upp för vårt nationella självbestämmande och mota tillbaka attackerna på vår gemensamma välfärd. Men högern ska inte få köra över det svenska folket. Vi ska folkomrösta om EU:s grundlag och vi ska tvinga dem att lyssna på oss."

NYHETER OM EU UTGES MÅNATLIGEN AV FOLKRÖRELSEN NEJ TILL EU. ANSVARIG UTGIVARE: EVA-BRITT SVENSSON. REDAKTÖR: GÖSTA TORSTENSSON. ADRESS: RONDÖVÄGEN 312, 142 41 SKOGÅS. TFN: 08-771 43 79. E-POST: GOSTA.TORSTENSSON@COMHEM.SE. PRENUMERATION: ENSKILDA 60 KR/12 NR. ORGANISATIONER M.M. 120 KR/12 NR. DISTRIBUTION: FOLKRÖRELSEN NEJ TILL EU, PÖLGATAN 5, 414 60 GÖTEBORG. TFN. 031-701 01 77. E-POST: KANSLI@NEJTILLEU.SE.